

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО
ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 2 (1615).

10 СІЧНЯ 1986 РОКУ.

Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

**ЗИМОВА
СЕСІЯ
РОЗПОЧАЛАСЬ:
УСПІХІВ
ВАМ,
ДРУЗІ!**

XXVII з'їзду КПРС — гідну зустріч!

Всена прийшла. Як приходить до нас осінь чи зима. Студентська сесія січня 1986 року, перша сесія першого року XII п'ятирічки; сесія, яка проходить напередодні XXVII з'їзду КПРС.

Що особливого в нинішній сесії, на які результати можна розраховувати цього разу?

Говорить проректор, професор **ВЛАДЛЕН МИКОЛАЙОВИЧ ТОЦЬКИЙ**:

— Власне кажучи, сесія вже розпочалась. Якщо бути точним, то добавлю: з 5 січня для тих, хто не був на сільгоспроботах, і з 12 січня для всіх інших. Будь-яка сесія в університеті — це як пора жнив на селі: студенти жнуть, що посіяли, а викладачі, як агрономи, мають змогу перевірити ефективність тих учбово-методичних, наукових і виховних заходів, які вони вживали протягом семестру. А разом, звичайно, перевірити й результативність свого особистого внеску в загальну копилку того, заради чого ми всі тут працюємо.

Чого ми чекаємо від сесії? Перш за все, мушу зазначити, що результати сесії будуть складатися з підсумків двох видів діяльності: аудиторних занять, тобто лекцій, семінарів тощо. В цьому плані велику роль, без сумніву, відіграють кафедри, особливо викладачі. Бо маєтись на увазі, передусім, особистість викладача. Тобто, на якому рівні здійснюється учбовий процес, що і як несе викладач студентам. Отже, зимова сесія має показати, наскільки якісно була робота викладачів, кафедр, деканатів, учбового відділу університету. На останньому наголосую особливу, бо сьогодні від чіткої організації будь-якої справи залежить добра половина успіху.

Другий вид діяльності, яку я маю на увазі, це безпосередня робота студента, тобто оволодіння студентами тією сумою

знань, які їм викладають у ході учбового процесу. Не покажуся оригінальним, якщо скажу, що саме ця діяльність — найголовніша. Бо хай перед студентом буде сам академік, але якщо юнак чи дівчина в годину самопідготовки не візьмуть в руки книжку, то від такого навчання мало користі.

на те, щоб «водити студента за ручку». Я маю на увазі необхідність додаткової роботи з боржниками. Ясна річ, якщо людина відстає з поважної причини, серйозної хвороби, наприклад. Але якщо це ледар!..

— Що ж, питання цілком слушне. Ще не так давно ми, дійсно, чимало панькалися з

ладачі, бо у них теж немає зайвого часу.

— Певна річ. Але хотів би застерегти, що новий підхід до студента — тобто ставка головним чином на його свідомість і самостійність у роботі ні в якому разі не звільняє нас від необхідності проводити індивідуальну роботу зі студентами. Але ця робота повинна носити характер терпеливого пошуку і виховання конкретних обдарувань, сприяння найбільш повному розкриттю особистих можливостей студента. І, зрозуміло, залишаються традиційні завдання по проведенню консультацій, виховної роботи тощо.

— **Владлен Миколайович, чи є щось принципово нове в тих вимогах, з якими студенти зіткнуться під час нинішньої сесії?**

— Головне, що повинні засвоїти студенти, це те, що на сесії вирішальним і основним критерієм буде лише один — фактичні знання. Ніякі «поважні» чи особисті причини до уваги прийматися не будуть. Є вимоги і до викладачів. Оцінюючи студента, кожен з них повинен враховувати не те, чи запам'ятав студент теорему — адже її можна просто зазубрити, але головне, вивчити, чи вміє студент вільно, дійсно творчо користуватися вивченим матеріалом, самостійно аналізувати і давати вірні рішення. Бо сьогодні ми повинні пам'ятати не лише про необхідність самостійної роботи студента у вузі, але більш за все про його самостійність як спеціаліста у майбутньому.

А для цього, до речі, не лише під час підготовки до екзамену, але й на протязі року студент не повинен обмежуватися лише конспектом. Треба виховувати у собі вміння користуватися рекомендованою літературою. Це, між іншим, теж необхідна складова самостійно-

сті майбутнього фахівця.

— **Владлен Миколайович, скільки Ви акцентували увагу на основній меті університету — дати країні висококваліфікованого спеціаліста, чи не могли б Ви коротко розповісти, які конкретно заходи намічаються у цьому плані?**

— Зараз, як відомо, Мінвузом СРСР розробляється цілий комплекс заходів з метою удосконалення вищої школи. Це викликано не лише вимогами реформи середньої школи, але й масштабами тих соціально-економічних планів, які будуть затверджені наступним XXVII з'їздом КПРС.

Отже, слід чекати, що в недалекому майбутньому ми будемо мати справу з конкретними рішеннями. А зараз, не доходячись вказівок зверху, ректорат намічає і реалізує свої власні заходи. Зокрема, потребує перегляду зміст кваліфікаційної характеристики випускника. І в цьому питанні значний внесок повинні зробити кафедри, які безпосередньо відповідають за якість знань студентів. При цьому мають бути враховані не лише необхідність максимальної профорієнтації випускників, але й прищеплення їм багатьох інших навичок, які можуть стати у пригоді в майбутньому у зв'язку з появленням нових наукових напрямів чи поглиблення існуючих спеціальностей.

На закінчення я хотів би побажати успіхів і студентам і викладачам. Сьогоднішнім першокурсникам, яким доведеться працювати на порозі 2000 року, я особливо рекомендую замислитися над своїм майбутнім, спитати у самого себе, чи всім ними робиться для того, щоб не довелось соромитися у майбутньому. Коли людина усвідомлює свою відповідальність, вона знаходить вірне рішення.

Інтерв'ю взяв
М. ЩЕРБАНЬ

Актуальне інтерв'ю

СПИТАТИ У САМОГО СЕБЕ

Ось чому сесія, перш за все, покаже, наскільки серйозно і відповідально студенти ставляться до своїх обов'язків.

— **Владлен Миколайович, якщо я добре розумію, Ви особисто вважаєте, що вирішальним фактором успіху в навчанні може бути тільки самостійна робота студента!**

— Цілком вірно. Посудіть самі: останнім часом учбовий відділ доклав немало зусиль з метою покращання організаційно-методичної сторони учбового процесу на сучасній основі. Це й використання технічних засобів навчання, успішне упровадження елементів комп'ютеризації тощо. Але якби добре не були організовані заняття, вони не досягнуть своєї мети, якщо студенти будуть приходити в аудиторію, не підготувавшись до лекції чи семінару.

— **Між іншим, зараз, здається, не знайдеш жодного викладача, який би не погодився з Вами, що головне — це самостійна робота студента. І в той же час ми спостерігаємо якийсь парадокс: чимало власного часу викладачі витрачають**

подібними студентами. Нїде правди діти, але дехто умудрявся «доповзти» до четвертого курсу, маючи «хвости» ще за перший. Такі часи минули і минули назавжди. І про це я хотів би сказати з усією відвертістю.

Справа ось у чому. Сьогодні партія вимагає від усіх ланок народної освіти якісної підготовки випускників. Зважте, чого коштувало державі утримання спеціалістів, які не відповідали своєму призначенню.

Отже, відповідальність вузу за якість професійної підготовки своїх випускників вимагає проведення в життя можливо й суворих, але справедливих заходів.

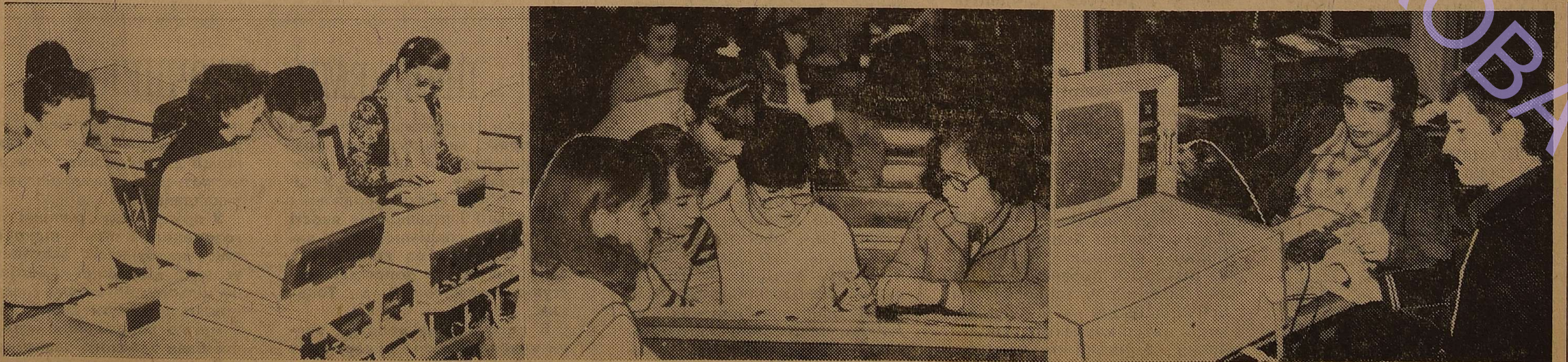
Зокрема, всім боржникам ми запропонували ліквідувати академічну заборгованість. Хто не спроможний зробити цього, ясна річ, повинен залишити університет.

Ми не можемо через недбайливих студентів позбавляти уваги тих, хто дійсно бажає взяти максимум від вузу.

— **Через надмірну опіку програвали, мабуть, і самі вик-**

Перші хвилювання

Фоторепортаж

Наш фотореспондент побував у ці дні на механіко-математичному факультеті. Те, що він побачив, не може не радувати: підготовка до сесії — у повному розпалі. На знімках: студенти різних курсів мехмату на самопідготовці в кабінеті мікроЕОМ. Доцент кафедри методів математичної фізики І. Г. Лободзинська дає консультацію третьокурсникам групи методів математичної фізики; ст. інженер В. Проценко та технік В. Кузьмицький налагоджують електронну апаратуру в класі дисплеїв.

Фото І. МОСКАЛЕНКА.

Університетська трибуна

ОБГОВОРЮЄМО ПРОЕКТИ ПЕРЕДЗ'ІЗДІВСЬКИХ ДОКУМЕНТІВ

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ЖВАВЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЕКТІВ ВАЖЛИВИХ ПАРТІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЩО БУДУТЬ ПРИЙНЯТІ НА XXVII З'ІЗДІ КПРС.

ДО ПРОЕКТУ НОВОЇ РЕДАКЦІЇ ПРОГРАМИ КПРС

1. Частина 3, розділ IV абзац 10 доповнити після слів «...за місцем проживання» таким продовженням: «Партія буде заохочувати і удосконалювати організаційні форми громадських консультацій по проектах соціалістичних заходів, в тому числі і на місцях (в республіках, областях, районах)».

2. Частина 2, розділ 5, пункт 1, останній абзац викласти таким чином: «КПРС буде постійно піклуватися про зміцнення правової основи діяльності засобів масової інформації, їх авторитету, а також матеріальної бази ідеологічної роботи».

М. С. ЧЕРКЕС, доцент кафедри державного і адміністративного права.

Частина 2, розділ 1, абзац 2 сформулювати таким чином: «Комунізм — це безкласовий суспільний лад з єдиною загальнонародною власністю на засоби виробництва, повною соціальною рівністю всіх членів суспільства, де разом з неухильним зростанням виробничих сил на основі науки і техніки, які постійно розвиваються, і всебічним розвитком людей, всі джерела...» (далі за текстом).

ПРОПОНУЮ...

В. ВАЩЕНКО, декан історичного факультету, доцент.

Частина 2, розділ 5, параграф 1. Абзац, присвячений військово-патріотичному вихованню, сформулювати таким чином: «Важливим напрямом ідеїно-виховної роботи партії - військово-патріотичне виховання...» (далі за текстом). Виділити слова «військово-патріотичне виховання» жирним шрифтом, як «патріотичне та інтернаціональне виховання».

О. ЧАЙКОВСЬКИЙ, доцент кафедри філософії

Частина 2, розділ 3. Там, де мова йде про зростання ролі колективів, внести до-

повнення: «про підвищення відповідальності кожного робітника перед трудовим колективом за трудове і моральне виховання своїх дітей, особливо у випадку їх антигромадської поведінки».

Т. ТАРАСЕНКО, доцент кафедри політекономії.

ДО ПРОЕКТУ СТАТУТУ КПРС ІЗ ЗМІНАМИ

Пункт 60 доповнити реченням: «Партійні організації в своїй керівній діяльності враховують специфіку завдань і функцій державних і громадських організацій, які ми вони керують».

А. СУРИЛОВ, професор. Зав. кафедрою теорії та історії держави і права.

Пункт 22, розділ 3. Сформулювати: «збори, конференції, з'їзди вважати правомочними, якщо на них присутні не менше двох третин членів партійної організації або обраних делегатів».

Н. КАЛЮЖКО, доцент кафедри історії УРСР.

З ЕОМ ТРЕБА ДРУЖИТИ

Одним із шляхів поліпшення якості підготовки вчителів в університеті є удосконалення методів і засобів навчання. Саме на пошук ефективних методів і цільових форм навчання орієнтують педагогічні колективи вузів. Основні напрями економічного і соціального розвитку СРСР на 1986—1990 роки і на період до 2000 року. В них визначено і один із шляхів удосконалення якості підготовки спеціалістів з вищою і середньою спеціальною освітою. Мова йде про активне впровадження інформатики і обчислювальної техніки в навчальний процес.

Специфіка викладання курсу педагогіки така, що спочатку для всього курсу студентів на факультеті (потік 75—100 чол.) читаються лекції, а потім проводяться семінарські заняття. Через те без застосування технічних засобів лектор не має можливості встановити оперативний зворотній зв'язок з навчанням.

Ось чому на протязі ряду років на кафедрі педагогіки ведеться пошук засобів удосконалення зворотнього зв'язку в навчаннях із застосуванням автоматизованих класів «Контроль ОДУ», обладнання «Штрих — контроль ОДУ» з виходом на ЕОМ. (дивись статтю «Оцінку виставляє ЕОМ», «ЗНК» № 7 за 15 лютого 1985 р.).

Методика застосування ЕОМ для перевірки знань продовжує удосконалюватися. В минулому навчальному році вона була застосована на механіко-математичному і вечірньому відділенні філологічного факультетів. В цьому році розроблена методика перевіряється на фізичному і геолого-географічному факультетах. Таким чином, можна зробити деякі попередні висновки про ефективність застосування ЕОМ для контролю знань.

Перш за все застосування ЕОМ дає значну економію часу студентів і викладачів.

Наприклад, при проведенні контрольної роботи, яка включає в себе 20 питань, студенти раніше витрачали 45—50 хвилин, а на обчислювальному центрі відповіді студентів з «інформаційних карток» наносяться на перфострічку із швидкістю 100 карток за 10—12 хвилин. ЕОМ після вводу перфострічки видає інформацію про результати контролю з усіма відомостями, таблицями для викладача і рецензіями для студентів на потік в 75—100 чоловік за 3—4 хвилини. Чи варто доказувати, що без застосування ЕОМ неможливо провести ефективну масову перевірку студентів цілого курсу.

Треба підкреслити, що ЕОМ здійснює ще й аналіз контрольної роботи і дає рекомендації студентам і викладачам з питань організації методичної роботи для ліквідації виявлених помилок в знаннях. Так, в одній із проведених контрольних робіт було виявлено, що багато студентів допустили помилки у відповідях на питання про зміст процесу навчання. Вияснилось, що основна причина цього — в складності матеріалу, його уявлення базується на розумінні філософських, і психолого-педагогічних основ процесу засвоєння знань студентами. На підставі цього було зроблено висновок про

необхідність усунення прогалин в знаннях студентів. Таким чином, ЕОМ стає засобом оптимізації управління навчальним процесом, спрямованим на підвищення якості навчання.

Треба відзначити ще один, не менш важливий, аспект ефективності застосування ЕОМ при викладанні педагогіки: це застосування ЕОМ студентами - практикантами для контролю знань учнів середньої школи. Певний досвід у нас уже є. В минулому навчальному році студенти філологічного факультету провели експеримент по перевірці знань учнів з української мови в Одеській СШ № 4. В цьому навчальному році аналогічна перевірка знань з математики була проведена в міській СШ № 57.

Хоч зараз ще не в усіх школах застосовуються комп'ютери, але в процесі реалізації реформи школи вони будуть широко впроваджуватися в навчальний процес. Тому необхідно, щоб студенти, які навчаються в університеті, вчилися би застосовувати ЕОМ під час педагогічної практики.

Звичайно, ми не вважаємо автоматизований контроль знань універсальним і єдиним педагогічним засобом. Треба ще встановити його педагогічну ефективність і визначити його роль і місце в системі методів контролю знань. Безперечним слід вважати одне: сьогодні вже не можна уявити собі підготовку майбутніх вчителів без використання ЕОМ.

К. НОРКІН, доцент кафедри педагогіки.

«Важливим завданням суспільної науки була й лишається боротьба проти буржуазної і реформістської ідеології, ревізіонізму і догматизму».

(Із проекту нової редакції Програми КПРС.)

ПЛОДОТВОРНЕ ОБГОВОРЕННЯ

Великий інтерес до важливих партійних документів, що мають бути прийняті на XXVII з'їзді КПРС, проявляють іноземні студенти, які навчаються в Одеському держуніверситеті. Про це свідчать, зокрема, доповіді, з якими виступили представники студентських земляцтва на недавній науковій конференції, проведеної з ініціативи кафедри історії КПРС і присвяченій критиці буржуазних фальсифікацій історії і політики КПРС.

Доповіддю «Нова редакція Програми КПРС про посилення боротьби з буржуазною і реформістською ідеологією» конференцію відкрив доцент кафедри історії КПРС Ю. І. Сурай. Проаналізувавши причини загострення ідеологічної боротьби на сучасному етапі, доповідач охарактеризував ленінські принципи боротьби з буржуазною ідеологією, виклав основні положення нової редакції Програми КПРС про посилення критики антикомунізму.

На конференції з доповідями виступили іноземні студенти: Абдула Заян (ДРА) — істфак, Жозе Карлуш (Сан-Томе і Принсіпі) — юрфак, Кім Мун Чер (КНДР) — мехмат, Рікардо Хосе Айрра (Нікарагуа) — істфак, Рафаель Еррфа (Домініканська Республіка) — юрфак.

Переконливо і обґрунтовано говорили вони про моральне і наукове банкрутство фальсифікаторів ленінського плану побудови соціалізму в СРСР, про неспроможність апологетів капіталізму звести нанівець велич і всесвітньо-історичне значення перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні та триумфу соціалізму в результаті цієї перемоги, про зростання в наші дні керівної ролі КПРС у побудові комунізму і в боротьбі за міцний мир і загальне роззброєння.

Учасники конференції говорили про те, що сьогодні немає більш важливого завдання, аніж боротьба усіх чесних людей світу проти загрози атомної війни, проти милітаристської політики американського імперіалізму, який разом із своїми партнерами по НАТО, вдаючись до ядерного шантажу, намагається нав'язувати народам світу свою політику.

Логічними були висновки в доповідях студентів щодо великого інтернаціонального значення стратегічного курсу КПРС на прискорення економічного і соціально-політичного розвитку радянської держави. На їх думку, могутність Країни Рад — найкраща запорука загальної безпеки та міжнародної розрядки.

Керівництво підготовкою студентських доповідей здійснювали доценти Ю. І. Сурай та В. В. Аніщук. Конференція, безумовно, сприятиме кращому розумінню іноземними студентами внутрішньої і зовнішньої політики КПРС і більш глибокому засвоєнню ними навчальної програми за спеціальністю.

Ю. НЕСИЧЕНКО, асистент кафедри історії КПРС.

МЕДАЛІСТИ

В минулому році головний комітет ВДНГ СРСР своєю постановою відзначив успіхи великої групи співробітників Одеського університету — учасників тематичної виставки «Астрономічні обсерваторії в СРСР».

Золотої медалі ВДНГ СРСР удостоєні керівник групи механіків старший науковий співробітник Л. Паулін, зав. сектором В. Іванов. Срібної медалі удостоєний керівник групи, с.н.с. М. Фа-

цевський. Бронзовою медаллю нагороджені зав. сектором М. Комаров, доцент В. Позігун, с.н.с. В. Караміш, професор Ю. Крамер, с.н.с. І. Шестаков, зав. сектором М. Назанасмас, м.н.с. Л. Завершнева, а також Л. Томак. Всіх вищеозначених товаришів премійовано. Цією ж постановою головного комітету ВДНГ СРСР 15 співробітників астрономічної обсерваторії університету затверджені учасниками ВДНГ СРСР.

І. КАЛМАКАН, голова профкому ОДУ.

ПРОБЛЕМИ ЗАОЧНИКІВ

Днями відбулось засідання ректорату, на якому було розглянуто питання про хід виконання наказу Мінвузу УРСР УРСР № 480 «Про покращання організації і підвищення якості підготовки спеціалістів з вищою освітою без відриву від виробництва». З доповіддю виступив професор В. М. Тоцький.

В обговоренні доповіді взяли участь ректор університету професор В. В. Сердюк, прокатори професор О. Г. Топчєв, доцент М. М. Чесноков та І. Г. Рувовський. Було відзначено, зокрема, що деякі декани

не приділяють належної уваги заочній формі навчання. Інколи лекції для студентів - заочників читаються некваліфікованими викладачами.

У прийнятному рішенні з обговореного питання підкреслюється необхідність забезпечити успішне виконання договорів на цільову підготовку спеціалістів. Мають бути вжиті заходи з метою покращання методичної бази заочного навчання.

Намічені також заходи по підвищенню учбової дисципліни студентів - заочників.

Ф. КЛЮЄВ, помічник ректора.

В «Сторінці народного контролю № 2» («ЗНК» за 14 червня 1985 р.) було надруковано матеріал «Чому простояє мікроскоп!», в якому йшлося про недопустиме зволікання з введенням у дію в деяких наукових підрозділах дорожнього і часом унікального устаткування. Прокомментувати підняту «НК» проблему ми попросили зам. проректора з матеріально-технічного забезпечення науково-дослідних робіт В. Лисенка.

З часу появи статті в «ЗНК» «Чому простояє мікроскоп?», завдяки ефективно прийнятій адміністрацією заходам, було введено в експлуатацію 8 одиниць унікального устаткування. Чекають на введення в дію ще 5 одиниць дорожнього устаткування. Зараз ведуться активні будівельно-монтажні роботи по установці електронних мікроскопів ПРЕМ-200 в НДЛ-10 (зав. лабораторією С. Кравченко) і ЕВМ-100 БР в НДЛ-5 (зав. лабораторією О. Канчуківський). Ведуться також завершальні роботи по запуску спектрофотометра С-112 в НДЛ-14 (зав. лабораторією В. Нетребов). У зв'язку з тим, що неможливо забезпечити нормальні технічні умови експлуатації ДРОН-УМ-1 (відсутність нормальної подачі води в районі Ботанічного саду), адміністрація НДЧ вирішила передати дифрактометр з НДЛ-14 на кафедру фізичної електроніки, де зараз його вже змонтовано і, налаштувавши приступили до налагодки.

І все ж питання, чому унікальне дорожнє устаткування вводиться в експлуатацію невчасно і при цьому відбувається його моральне і фізичне старіння, страждає рівень наукових досліджень потребує докладної відповіді.

В більшості випадків основна причина криється в невиконанні наказу Мінвузу УРСР від 10.12.82 р. та відповідного наказу по університету за № 91/02 від 6.08.83 р. Відповідно до цих наказів, закупці дорожнього унікального устаткування повинна передувати ретельна підготовка фаза, в ході якої питання закупки того чи іншого устаткування повинне бути погоджене з відповідними

ДІЛОВА ВІДПОВІДЬ

службами ОДУ. Зокрема, потрібно визначити місце установки приладу, яке б відповідало технічним параметрам його експлуатації, а також підготувати документацію. На жаль, керівники багатьох підрозділів, діючи в обхід існуючих вимог, спочатку закуплювали дорожнє устаткування, а потім лише починали здійснювати підготовчі заходи. В результаті введення устаткування затягувалося, а іноді ставало неможливим з технічних причин, як це сталося із дифрактометром в НДЛ-14. Що стосується спектрофотометра С-112, то документація на його установку готувалась сторонньою організацією більше ніж півтора року. Абсолютно ясно, що весь цей час прилад стояв запакованим. Аналогічна ситуація і з електронним мікроскопом ЕВМ-100 БР, який було закуплено ще в лютому 1985 року, а документація на його установку була затверджена лише в серпні того ж року.

Історію з електронним мікроскопом ПРЕМ-200 інакше, як детективно, і не назвеш. А вже факт його закупки було так засекречено, що коли у січні 1984 року він поступив на склад ОДУ, прийшлося затратити три місяці на виявлення, хто ж його, власне, замовляв. А строк введення в експлуатацію такого устаткування не повинен перевищувати 2,5—3 місяці.

З особливою ретельністю зберігав «сімейну» таємницю колишній в.о. зав. кафедрою органічної хімії доцент А. Колесник відносно того, що закуплений радіоспектрометр РЯ-2310 мав значні заводські дефекти. Коли ж про це дізналися, строки пред'явлення рекламаций підприємству вже вийшли, і в результаті прилад не ввели в експлуатацію до сьогоднішнього дня.

Всі ці факти говорять про необхідність суворого дотримання вимог і правил, які пред'являються до закупки дорожнього унікального устаткування.

Зовсім інша картина там, де до введення в експлу-

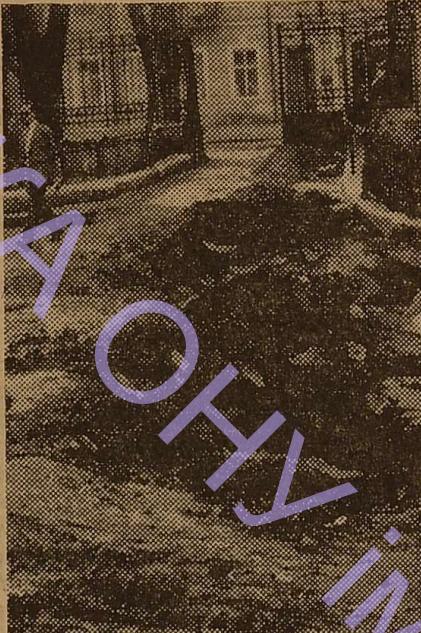
тацію дорожнього устаткування керівники ставлять серйозно і дотримують необхідних вимог. Так, наприклад, в НДЛ-13 (зав. лабораторією В. Сафронів) в найкоротші строки було введено в дію три дорожнє устаткування. Треба відзначити, що устаткування вважається введеним в експлуатацію тільки після підписання внутрішньуніверситетського акту, який візується шістьма посадовими особами. Що стосується документальної сторони введення устаткування в експлуатацію, то тут справи погані. Так, в НДЛ-4 (зав. лабораторією Ю. Ротнер) з 12 одиниць унікального устаткування, введеного в експлуатацію за останні два з половиною роки, актом було оформлено тільки одну. Не оформлені актами і три прилади, які знаходяться у віданні доцента фізичного факультету Ю. Ваксмана. Боржниками є також НДЛ-6 (зав. лабораторією А. Ханонкін), НДЛ-7 (зав. лабораторією Ю. Медведєв), НДЛ-9 (зав. лабораторією І. Оленович) НДЛ-11 (зав. лабораторією З. Жилина).

Потрібно сказати і про роль у цій справі АГЧ ОДУ. Так, в.о. головного енергетика М. Роздайбіда стійко відмовляється відвідати астрономічну обсерваторію для прийняття уже введеної в дію обчислювальної машини «Наірі-41», хоч це і є його прямим службовим обов'язком. Для чергової налагодки радіоспектрометра РЯ-2310 з викликом налагодників необхідно було запустити систему підкачки води, яка давно не працювала на кафедрі органічної хімії. З цим питанням до головного інженера ОДУ А. Нечаєва звернулися в лютому минулого року. Вперше слюсар відвідав кафедру у вересні, але підкачка так і не працює до цього часу. Другий час затримувалась установка електронного мікроскопа ПРЕМ-200 тільки через те, що головний механік ОДУ В. Чорний ніяк не міг вирішити, як підвести каналізацію. Висновок напрошується сам по собі — завдання введення в експлуатацію унікального устаткування для АГЧ університету повинне бути одним з найважливіших.

НЕЙМОВІРНО, АЛЕ ФАКТ... «ЖАРТИ» ГОСПОДАРНИКІВ

Тяжко уявити собі, що таке можна побачити на подвір'ї головного корпусу. Коли вперше

наш фотооб'єктив зафіксував цей розгарад, ми подумали: нічого собі, передноворічні «жар-

ти» господарників. Але настав новий рік, а «жарти» продовжуються. Чи не час кінчати?!
Фото І. МОСКАЛЕНКА.

Проблема виробничої дисципліни останнім часом набула особливої актуальності. У відповідних постановках партії і уряду з цього питання особлива увага приділяється зміцненню договірної і планової дисципліни. В університетських умовах порушення дисципліни поставок в одному з підрозділів веде до порушення нормального ходу роботи на інших ділянках.

В Головну групу народного контролю неодноразово надходили скарги і заяви з боку підрозділів університету на порушення учбово-експериментальними майстернями (УЕМ) строків виконання замовлень. Бували випадки, коли виконання замовлень відкладалося на два-три роки. Все це негативно впливало на навчальний процес факультетів, кафедр, затримувало виконання наукових робіт вченими університету. Так, наприклад, учбово-експериментальними майстернями було прийнято термінове замовлення від астрономічної обсерваторії. Час йшов, а важливе замовлення не виконувалося. Нарешті, з'ясувалося, що майстерні взагалі неможливі їх виконати. Яке безвідповідальне ставлення посадових осіб УЕМ до своїх обов'язків!

Цей, а також багато інших подібних фактів свідчать про те, що учбово-експериментальні майстерні в гонитві за фінансовим планом приймають будь-які замовлення, без врахування своїх технічних і виробничих можливостей, що в свою чергу веде до щорічного зростання кількості і обсягу невиконаних замовлень. Наприклад, в 1982 році було 54 невиконаних замовлення загальною сумою 24820 крб., в 1983 р. — 79 замовлень

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ЄРАЛАШ

на суму 36300 крб., в 1984 р. — 125 замовлень загальною сумою 48300 крб., а за дев'ять місяців минулого року було накопичено 106 невиконаних замовлень на суму 42235 крб.

Комісія Головної групи народного контролю, створена для перевірки скарг, детально ознайомилась з роботою УЕМ і встановила, що неблагополучний стан з виконанням замовлень пояснюється, в першу чергу, нечіткою організацією праці і планування виробництва, а також рядом об'єктивних причин.

Комісія відзначає, що в цехах не упорядковано потрібним чином облік виконання замовлень. Так, майстер А. Пащенко, як правило, не проставляє дати підписання акту про здачу готового замовлення, а керівництво УЕМ не вимагає цього. Є випадки, коли акт видачі готового виробу в бухгалтерії проводиться набагато пізніше. Наприклад, замовлення № 613 прийнято УЕМ у вересні, а виконане у грудні 1983 р. в бухгалтерії ж це замовлення проведено 1984 м роком. Те ж саме можна сказати і про інші замовлення, на бланках яких вказані два номери і дві дати. Така подвійність утруднює визначення реальних строків виготовлення виробів. У майстрів В. Ковальчука і А. Пащенка є журнали реєстрації замовлень, прийнятих у виробництво однак, обидва майстри не фіксують дати виконання замовлень.

Під час прийому замовлень УЕМ не визначає строки виконання замовлень, що дозволяє в ряді випадків посилатися на «об'єктивні» причини зриву робіт і затягувати їх виконання.

В УЕМ не ведеться також і облік невиконаних замовлень, не встановлюється черговість їх виконання, замовники не інформуються про причини зриву чи затримки виконання замовлення, з замовником не обумовлюється необхідність і вірогідність виконання роботи в майбутньому. Такий стиль роботи не сприяє підтриманню планової дисципліни, привчає співробітників і робітників до безвідповідальності і розхлябаності.

Однак, треба відзначити, що в ряді випадків є й об'єктивні причини, які утруднюють своєчасне виконання замовлень. Нерідко в УЕМ на складі відсутні відповідні матеріали, необхідні для виконання того чи іншого замовлення. В той же час АГЧ ОДУ не завжди ритмічно і в строк виконує заявки УЕМ. Верстатний парк УЕМ застарів. Керівництву університету слід приділяти більше уваги потребам УЕМ, здійснювати технічне переоснащення цехів, розширити виробничі площі.

Значно прискорило б час і якість виконання замовлень створення конструкторського бюро у складі двох-трьох чоловік. А вже зараз підрозділ, як правило, представляють лише ескізи замовлень без потрібних розрахунків і креслень.

Результати перевірки були розглянуті на засіданні Головної групи народного контролю. Керівництву УЕМ запропоновано усунути відзначені недоліки на протязі двох місяців.

ДОПОМОЗІ СЕЛУ — ПОСТІЙНУ УВАГУ

Кожного року комісія Головної групи народного контролю перевіряє роботу студентських колективів, факультетів ОДУ на сільгоспроботах. Основна увага приділяється виявленню недоліків в організації сільгоспробіт і виробленню можливих шляхів усунення цих недоліків. Найбільш суттєвим недоліком в організації праці студентів в колгоспах і радгоспах є те, що значна частина студентів, які мають виїжджати на село, ту-

ди не прибуває. Так, в 1985 році для участі в роботах на селі планувались 1562 чоловіки, 300 чоловік з цього числа залишилися в місті, що складає майже 20 процентів. Особливо «відзначилися» при цьому механіко-математичний факультет (68 чоловік), РГФ — (67 чоловік), біофан (30 чоловік). Значна кількість неявок на сільгоспроботи пояснюється поважними причинами. Але були і самовільні неявки: мех-

мат — 5 чоловік, геофан — 4 чоловіки, фізфан — 3 чоловіки. Мабуть, ще при плануванні складу студентів, які мають від'їздити на сільгоспроботи, необхідно враховувати, що число непрацездатних на деяких факультетах буде складати не 10 процентів, а значно більше. Восени 1985 р. на історичному факультеті їх було 20 процентів, на РГФ — 30 процентів від загальної кількості студентів. Звичайно, такий процент непрацездатної молоді не може не старожити. Ось чому кожний факт відмови їхати на сільгосп-

роботи вимагає ретельного розгляду. Установлено, що на селі організація і контроль за роботою студентів в різних загонах здійснювалися по-різному. Організовано працювали студенти мехмату і біофану, що, безумовно, є заслугою деканатів, кураторів. В той же час недостатня увага приділялася роботі студентів на РГФ. Представники адміністрації факультету, куратори рідко навідувались до своїх підопічних. Можливо, це була одна з причин частих пропусків роботи студентами — лінгвістами.

Недостатню увагу організації роботи, побуту, харчування студентів приділяли факультетські громадські організації. Питання посиленої участі студентів у здійсненні Продовольчої програми — це водночас і питання трудового виховання студентської молоді, і вони вимагають до себе серйозного ставлення і відповідальності не тільки з боку адміністративних органів університету, але і всіх осіб, яким доводиться працювати зі студентами.
Ш. КУРМАШЕВ,
зав. сектором
НДЛ-5.

З листом студента ми ознайомили старшого викладача кафедри наукового атеїзму, етики і естетики Едуарда Івановича МАРТИНЮКА.

Оскільки, на нашу думку, питання студента Л. Пасіки виходить за межі особистої зацікавленості і стосується чи не найбільш складної сфери духовного життя людини, її матеріалістичного світогляду, наш кореспондент звернувся до Едуарда Івановича з проханням розкрити «таємницю» появи в свідомості людини подібних уявлень і роз'яснити роль науки і освіти в подоланні білянаукових міфів.

— Згадайте, дитина, що розбила блюдце, в оцінці того, що сталося, згодна з батьками лише в одному, а саме: ні блюдця, ні тарілочки, ні чашки самі, дійсно, не літають.

Можливо, що лише з однієї цієї, народженої в дитинстві впевненості, люди, навіть похилого віку, побачивши в небі щось подібне на столовий набір, питають самих себе: чиїх рук це діло? Ось в чому питання.

Сьогодні в світі є чимало людей, які у всьому, що відбувається в природі і суспільстві, вбачають прояв чийсь волі.

А тепер звернемося до науки. Справді, чиїх рук діло? Для науки постановка питання сама по собі вже представляє інтерес. Адже від того, наскільки вірно сформульовано питання, залежить і правильність відповіді.

Отже, чи дотримуємося ми цього правила, коли ставимо питання саме так: «Чиїх рук діло?» Безумовно, ні. Тому що роблячи наголос саме на тому, хто створив явище, яке ми спостерігали, ми тим самим обмежуємо діапазон наукових пошуків відповіді, бо заздалегідь відкидаємо можливість того, що явище виникло цілком закономірно в силу дії природних сил, без чийогось побічного втручання.

Ось чому, коли випадково стикаєшся з проявом саме такого сприйняття дійсності, ледве стримуєш себе, щоб не обуритися. Як же так, мовляв, в кінці ХХ століття, яке не має собі рівних з точки зору досягнень науки і техніки, століття, яке переконливо продемонструвало могутність людського розуму, можна сумніватись в природних закономірностях походження того чи іншого явища, а тим більше обожнювати довколишній світ без натяку на гумор чи бодай веселий анекдот.

Але ж ні. Без усякої іронічної підстави раптом появляются оті самі сенсаційні вигадки, які, на мою думку, свідчать лише про те, що справді наукове відношення до дійсності це не стало нормою поведінки певної частини людей.

— Ви хочете підкреслити, що

авторів публікацій, а не ставити під сумнів можливості самої науки. Що стосується білянаукових міфів, то люди, які їх створюють, спочатку вірять в них самі, а потім підтасовують факти і аргументи на користь своїх «прозрінь».

— Здається, сьогодні і традиційні теологи намагаються пристосовуватися до віку, щоб йти,

ленських дітей. Проте, кожен підрастаючи, починає врешті-решт розуміти, що ніякої баби Яги в природі не існує.

Якщо раніше релігія фанатично виступала проти всього нового і прогресивного в науці, пропонуючи свої абстрактні догми як вічні і непохитні істини, то зараз вона й сама претендує на «наукову» інтерпре-

зи» того, що інопланетяни вже не раз побували на Землі і навіть продовжують відвідувати її на нерозпізнаних літаючих об'єктах (НЛО). Якою лукавою буває інколи термінологія. Адже невірний теж може спитати — і буде мати рацію: а чому гості з інших планет не літають на розпізнаних об'єктах?

Справа в тому, що на сьогоднішній день результати наукового вивчення НЛО дозволяють стверджувати, що немає жодного факту, який би свідчив про перебування на нашій планеті космічних пришельців.

— Едуард Іванович, на основі накопичених знань ми можемо багато що передбачити, і не лише в науці, але й у розвитку суспільства. Нам відомо також, що людський розум не завжди використовується на благо людини. Досить згадати, як адміністрація США використовує уми вчених, щоб перетворити космос в арену нечужих катастроф. Чи не може подібна соціальна перспектива, яку прагнуть виправдати в Америці, породити у деяких людей страх і почуття приреченості, а звідси і тяжіння до релігійних настроїв, що, як відомо, відвертає від активної боротьби за мир, за світле майбутнє людства!

— Що ж, це припущення не безпідставне. Скажу також, що у створенні подібної соціальної атмосфери на Заході не абияку роль відіграє і всіляке розповсюдження білянаукових міфів. Якщо говорити відверто, то віра в інопланетяни, які своїм втручанням ніби-то можуть відвернути можливу катастрофу на Землі, нічим принципово не відрізняється від віри у месію, божественного посланника.

Отже, нові вірування відіграють у суспільстві таку ж реакційну роль, як і релігія, що збереглися від минулих часів. Без усвідомлення цього не можна вважати себе сучасною людиною, повністю вільною від будь-яких забобонів. Тільки марксизм-ленізм дає вірне тлумачення усіх явищ, що відбуваються як в природі, так і в суспільстві.

А що стосується подолання релігійних забобонів, яких ще не позбавлена деяка частина наших людей, то, як сказано в проєкті нової редакції Програми КПРС, — вірний шлях до цього — це «...підвищення трудової і громадської активності людей, їх освіта, створення і якнайбільше поширення нових радянських обрядів».

Бесіду записав
М. УСПЕНОВ.

НЕУСВІДОМЛЕНІ ЛІТАЮЧІ ОБ'ЄКТИ

Шановна редакція!
Мені, як і іншим студентам, час від часу доводиться читати сенсаційні повідомлення про чергові відвідування Землі нерозпізнаними літаючими об'єктами. Але часто попадаються на очі спростування «доказів» існування подібних явищ.

Чи існує який-небудь реальний зміст в таких повідомленнях? Що говорить з цього приводу сучасна наука!

Л. ПАСІКА,
студент 1 курсу
фізфаку.

людство, здійснивши фантастичні відкриття, до цього часу не змогло звільнитися від ілюзорних, помилкових уявлень про власну природу і оточуючий нас світ!

— Ні, так узагальнююче говорити не будемо, бо частина населення — це ще не людство. Проте хотів би сказати, що наука не потребує сліпої фанатичної віри в неї. Вона не потребує того, щоб наукові факти, методи, поняття, висновки були предметом культу, хай навіть без очевидного обожування. Бо подібний культ і є те, проти чого завжди виступала наука.

— Едуард Іванович, ми говоримо, що релігійні уявлення починаються з віри в містичне, надприродне. А чи не створює інколи сприятливих умов для цього сама наука? Я маю на увазі сенсаційні, лоспіхом обгрунтовані гіпотези чи припущення. А скільки буває в пресі різних коментарів, які нічого не прояснюють, а навпаки, лише викликають подив.

— Звичайно, таке трапляється, але в цьому випадку слід говорити про компетентність

як то кажуть, з ним «у ногу».

— Дійсно, служитель культу сьогодні ніби змагаються у тому, хто краще використає «помилки» науки, тобто тимчасову неспроможність з'ясувати через відсутність фактів те чи інше явище. Інколи вони вдало спекулюють на неувіччя частини людей. Ось приклад. Кілька років тому мені довелось побувати на молитовному зібранні адвентистів сьомого дня в одному з містечок Одеської області. Молодий проповідник запевняв присутніх, що воскресіння із мертвих дійсно відбувається. Якими ж були його докази? «Якби 300 років тому вам сказали, що настане час, коли на землі будуть їздити автомобілі, що зможуть перевозити десятки тонн вантажу, чи ви б повірили? Звичайно, ні. А такі автомобілі існують. Якби вам сказали, що будуть літати сучасні літаки, чи ви б повірили? А вони літають. Зараз вам кажуть, що воскресіння із мертвих буде, а ви не вірите. Але воно-таки буде».

Що ж, спростувати такі «докази» не тяжко. Досить нагадати, що бабою Ягою ось уже не одну сотню років лякають ма-

тацію нових відкриттів чи поки що нез'ясованих фактів. Так, припущення сучасних наукових космологічних теорій про можливість існування інших космічних цивілізацій сьогодні вже не викликають сліпої протидії в модерністських релігійних колах. «Якщо існує центр Всесвіту, — зауважує дотепність від богослів'я, — то мусять бути й інші світи». Образно кажучи, теологи намагаються за раз віз богослів'я витягти з багна за допомогою космічної ракети.

— Чи не здається Вам, Едуард Іванович, що еволюція суспільства на сучасному етапі і особливо грандіозні успіхи в науці породили феномен, який не може не привертнути уваги: виник новий тип віруючого — людини, яка, відходячи від традиційних релігійних уявлень, в той же час релігійно ставиться до науки!

— Дійсно, на фоні реальних звершень у космосі появляются нові міфи і новий тип віруючого. Того віруючого, який вже не наполягає на існуванні надприродного, але його віра в те, що космічні цивілізації існують, примушує шукати «дока-

ПОРАДИ ЛІКАРЯ

Як здоров'я, студент?

Настала пора екзаменів. В цей період на нервову систему падає особливо велике навантаження. Активна розумова діяльність, яка супроводжується високим нервово-емоційним напруженням, нерідко приводить до перевтоми, що здебільшого викликає загострення хвороб. Крім того, під час сесії значно скорочується м'язкова активність, що наряду з емоційними перевантаженнями негативно впливає на стан серцево-судинної системи.

Основним засобом боротьби з перевтомою і зривами в екзаменаційний період, а також передумовою успішного скінчення іспитів є правильна організація навчання, щоденних занять. Не менш важливо систематично займатися фізкультурою. Добре відомо, що студент із слабкою фізичною підготовкою швидко стомлюється, у нього гірша пам'ять, нижчий рівень уваги, він повільніше сприймає потрібну інформацію. Резервні можливості серцево-судинної системи у такого студента настільки малі, що сесія перетворюється для нього на своєрідне випробування на міцність.

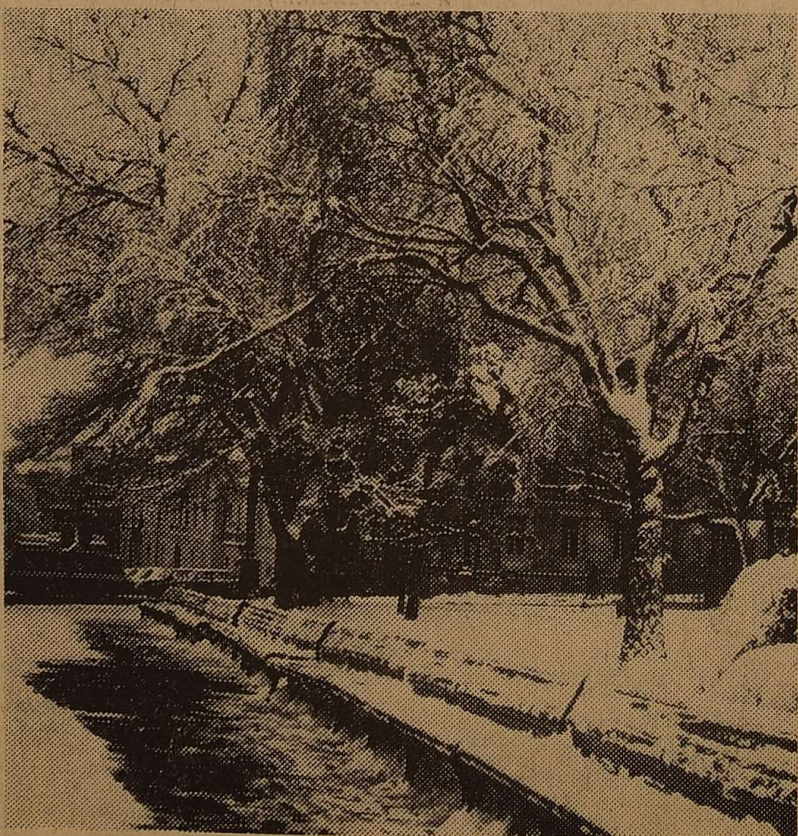
Під час складання екзаменів необхідно робити ранкову зарядку та фізкультурні паузи. Ранкова зарядка допомагає на 20—30 хвилин швидше включитися в навчальний процес. Фізкультурна пауза дає можливість відпочити і відновити працездатність, практично не перериваючи заняття. Фізкультурна пауза — найпростіший і природний стимулятор розумової працездатності. Нехтувати ним не слід. Тим більше підміняти сигаретою, чашкою кави чи лікарськими препаратами, які негативно впливають на нервову і серцево-судинну систему. До того ж людина дуже швидко до них звикає, тобто набуває шкідливих звичок, які розслаблюють волю. В результаті працездатність не підвищується, а навпаки, знижується. Так, тричотири випалені сигарети зменшують швидкість заучування і обсяг вивченого матеріалу на 5—6 процентів.

Але навіть при добре спланованих заняттях, які перемежуються фізкультурними паузами, готуватися до екзаменів більше десяти годин на добу не слід, тим більше вночі. Ніч,

коли послаблені всі функції організму, — досить непродуктивний для праці час. Необхідно прикласти чимало додаткових зусиль, щоб підтримувати працездатність хоча б на мінімальному рівні. Причому, навіть після епізодичної роботи в нічний час виникає перенапруження нервової системи і як наслідок — в'ялість, сонливість, погіршення пам'яті. Спати треба не менше восьми годин. Перед сном дуже корисно хоча б півгодини провести на свіжому повітрі.

В. КАЛІЦЕВ,
зав. кафедрою ГО
і МП, доцент.

ПИШІТЬ НАМ: 270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ: Одеса, вул. П. Великого, 2, 3-й поверх, кімната 86

ДЗВОНІТЬ: Редактор М. ЩЕРБАНЬ. тел. 23-84-13.